ZfWT
Zeitschrift für die Welt der Türken
Journal of World of Turks

Zeitschrift für die Welt der Türken
Journal of World of Turks

ISSN 1868-8934 (Online) ISSN 1869-2338 (Print)

Vol. 5, No. 3 (2013)

EDITORIAL

Sunuş
Necati DEMİR 1-5

ARTICLES

4-7 Yaş Arası Sağlıklı Çocukların Ebeveyn Görüşlerine Göre Yaşam Kalitelerinin Belirlenmesi
Hatice BEKİR, Hande ŞAHİN, Remzi AYDIN 7-19
Niğde Şehri ve Yakın Çevresinin Zamansal Değişiminin Uzaktan Algılama ve CBS Kullanılarak İncelenmesii
Yakup KIZILELMA, Murat KARABULUT, Mehmet GÜRBÜZ, Muhammet TOPUZ, Emrah CEYLAN 21-34
Oylum Höyük Toplumunun (Orta Tunç Çağı, Kilis) Paleodemografik Yapısı
Ayşen AÇIKKOL YILDIRIM 35-48
Turkish Youth in the UK: An Analysis of Their Identity Formation, Belonging and Perceptions of Europe
Sibel SAFİ 49-62
Niğde Türkülerinin Müzik ve Söz Unsurları Açısından İncelenmesi
Hazan KURTASLAN, İzzet YÜCETOKER 63-73
15. Yüzyıl Kitap Cildlerindeki Süsleme Tasarımlarının Mimari Süslemelere Etkisi (Diyarbakır Safa Parlı Camii Işığı Altında)
Savaş MARAŞLI 75-94
Tarih Kavramına Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ürettikleri Metaforların İncelenmesi
Elvan YALÇINKAYA 95-112
Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Kültürel Mirasa Duyarlılık Değerine İlişkin Öğrenci Algılarının İncelenmesi
Bahadır KILCAN, Bülent AKBABA 113-137
Çanakkale Eceabat Kilinin Düşük Dereceli Borakslı Sırlarda Kullanımı
Mehmet Fatih KARAGÜL 139-153
Hakas Türkçesinde Arapça ve Farsça Alıntı Kelimeler - II
Mehmet KARA 155-167
Türk Edebiyatı Tarihi Yazımının Başlıca Sorunları Üzerine Birkaç Söz
Gökçe Yükselen ABDURRAZAK PELER 169-176
Fuzuli'nin Türkçe Divan'ının Tenkitli Neşirlerinin Araştırılması Tarihinden
Hatira YUSUFOVA 177-185
Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Bilim Dalında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Kriterlere Göre İncelenmesi
Demet ŞAHİN, Şükran CALP, Pınar BULUT, Yasemin KUŞDEMİR 187-205
Ağız Çalışmalarının Önemi ve Trabzon Ağzı Özelliklerinin Değerlendirilmesi
Bülent Kahraman ÇOLAKOĞLU 207-221
Üstkurgu Kavramı Üzerine Üstkurgusal Karışıklıklar
Aytaç ÖREN 223-237
XXI. Yüzyılın Başında Türkiye'de İller Arası Göçlerin Mekânsal ve İstatiksel Analizi
Mustafa YAKAR 239-263
Typische Fehler der Deutsch-MuttersprachlerInnen im türkischen Spracherwerb
Şura KOÇAK 265-278
Çin'deki Çağatay Türkçesi Araştırmaları Üzerine Genel Bir Değerlendirme
Mehmet Ali ABLİZ 279-293

Online Version

ZfWT
Vol. 5, No. 3 (2013)

Zeitschrift für die Welt der Türken
Journal of World of Turks

Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks [ZfWT]
AYMAN Verlag- und Media-Service
Pelkovenstr. 139
80992 München
Germany
editor@dieweltdertuerken.org
www.dieweltdertuerken.org

ISSN 1869-2338 (Print) ISSN 1868-8934 (Online)

Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks [ZfWT] is a multidisciplinary, peer-reviewed journal, publishes research papers in the fields of social sciences (linguistics, literature, culture, sociology, education, philosophy, history, arts, etc.). ZfWT is published in both printed and online versions.

The views expressed in all contributions to the ZfWT are those of the individual authors and do not necessarily represent the views of the Board of Editors or the Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks [ZfWT].

All contributions are under copyright and protected by Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks [ZfWT].

Editorial Team

Editor-in-Chief: Prof. Dr. Necati DEMİR (Turkey)
Editors: Assist. Prof. Dr. Özkan AYDOĞDU (Turkey), Dr. Ülker ŞEN (Turkey)
Associate Editor: İbrahim ÖZBAKIR (Turkey)

Section Editors: Prof. Dr. Bahaeddin YEDİYILDIZ (Turkey), Prof. Dr. Robert LANGER (Germany), Prof. Dr. Ali Fuat BİLKAN (Turkey), Prof. Dr. Ahmet BURAN (Turkey), Prof. Dr. Gürsel UYANIK (Turkey), Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Turkey), Prof. Dr. Mübeccel GÖNEN (Turkey), Prof. Dr. Muhsin HALİS (Turkey), Prof. Dr. Georg BARFUSS (Germany), Prof. Dr. Esma ŞİMŞEK (Turkey), Prof. Dr. Elfine SIBGATULLINA (Russian Federation), Prof. Dr. Hasan ONAT (Turkey), Prof. Dr. Hakkı ACUN (Turkey), Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU (Turkey), Prof. Dr. Çağatay ÖZDEMİR (Turkey), Prof. Dr. Tuncer GÜLENSOY (Turkey), Prof. Dr. Emine GÜRSOY NASKALİ (Turkey), Prof. Dr. Murat ÖZBAY (Turkey), Prof. Dr. Leyla KARAHAN (Turkey), Prof. Dr. Saliha KODAY (Turkey)

Board of Directors

Prof. Dr. Necati DEMİR (Turkey), Assist. Prof. Dr. Özkan AYDOĞDU (Turkey), Dr. Ülker ŞEN (Turkey), İbrahim ÖZBAKIR (Turkey), Zeki GENÇ (Germany), Uğur Münür AYMAN (Germany), Noreddin Mohamad ESSAM (Germany)

Advisory Board

Prof. Dr. Robert LANGER (Germany), Prof. Dr. Georg BARFUSS (Germany), Prof. Dr. Salih BARIŞIK (Turkey), Assoc. Prof. Dr. Erdoğan ALTINKAYNAK (Turkey), Assoc. Prof. Dr. Mustafa TALAS (Turkey), Assoc. Prof. Dr. Turgut TOK (Turkey), Assist. Prof. Dr. Hikmet YILMAZ (Turkey), Assist. Prof. Dr. Cavit YEŞİLYURT (Turkey), Assist. Prof. Dr. Muhammet KUZUBAŞ (Turkey), Assist. Prof. Dr. Özkan AYDOĞDU (Turkey), Assist. Prof. Dr. Osman Kubilay GÜL (Turkey), Dr. Ülker ŞEN (Turkey)

Scientific Advisory Board

Prof. Dr.:
Necati DEMİR (Turkey), Bahaeddin YEDİYILDIZ (Turkey), Robert LANGER (Germany), Ali Fuat

BİLKAN (Turkey), Michael JOHN (Austria), Georg BARFUSS (Germany), Bernt BRENDEMOEN (Norway), Mustafa SAFRAN (Turkey), Violeta DİMOVA (Republic of Macedonia), Nazım Hikmet POLAT (Turkey), Yılmaz ÖZBEK (Turkey), Sevin ALİL (Republic of Macedonia), Tahsin AKTAŞ (Turkey), Altan ALPEREN (Turkey), Mustafa KOÇ (Canada), İsmail Hakkı SOYAK (Turkey), Hayati AKYOL (Turkey), Ülkü ESER ÜNALDI (Turkey), Ali Osman ÖZTÜRK (Turkey), Turgut GÖĞEBAKAN (Turkey), Gürsel UYANIK (Turkey), Mehmet SAĞIR (Turkey), Aytekin ALBUZ (Turkey), İsmail ÖZER (Turkey), Mübeccel GÖNEN (Turkey), Firdevs GÜNEŞ (Turkey), Fatma ALİSİNANOĞLU (Turkey), Jerzy WIATR (Poland), Kerim TÜRKMEN (Turkey), Yaşar ÖZBAY (Turkey), Galip YÜKSEL (Turkey), Bekir DENİZ (Turkey), Recai KARAHAN (Turkey), Ahmet BURAN (Turkey), Muhsin HALİS (Turkey), Mustafa DENKTAŞ (Turkey), Ramazan QAFARLI (Azerbaijan), Reşat GENÇ (Turkey), Sevim PİLİCKOVA (Republic of Macedonia), Öcal OĞUZ (Turkey), Şevki HASAN (Egypt), İ. Çetin DERDİYOK (Turkey), Nimetullah HAFIZ (Republic of Kosovo), Celil GARİBOĞLU NAĞİYEV (Azerbaijan), Nurullah ÇETİN (Turkey), Esma ŞİMŞEK (Turkey), Veliyev İSMAYİL (Russian Federation), Neşe ÖZDEN (Turkey), Uluğ NUTKU (Turkey), Jumabay YUSUPOV (Uzbekistan), Murat ÖZBAY (Turkey), Zekiyevic ZEKİYEV (Russian Federation), Firudin AĞASI OĞLU CELİLOV (Russian Federation), Muratgeldi SOYEGOV (Turkmenistan), Ramiz ASKER (Azerbaijan), Dmitriy VASILYEV (Russian Federation), Leyla KARAHAN (Turkey), Dilyara USMANOVA (Russian Federation), Abdurahman GÜZEL (Turkey), Babahan Muhammed ŞERİF (Uzbekistan), Hatice ŞAHİN (Turkey), Saliha KODAY (Turkey), Salih AKKAS (Turkey), Vahit TÜRK (Turkey), Kenan ARINÇ (Turkey), Emine GÜRSOY NASKALİ (Turkey), Tuncer GÜLENSOY (Turkey), M. Ali ÖZDEMİR (Turkey), Haci Ömer KARPUZ (Turkey), Gyu Suk YEON (Republic of Korea), Dae Sung KIM (Republic of Korea), Çağatay ÖZDEMİR (Turkey), Emir Içhem IDBEN (Iraq), Özkul ÇOBANOĞLU (Turkey), Gürer GÜLSEVİN (Turkey), Hakkı ACUN (Turkey), Remzi KILIÇ (Turkey), Danuta CHMIELOWSKA (Poland), Elfine SIBGATULLINA (Russian Federation), Hasan ONAT (Turkey), Hakkı YAZICI (Turkey), Sönmez KUTLU (Turkey), Rahmi DOĞANAY (Turkey), Mustafa ÖNER (Turkey), Roya S. TAGHIYEVA (Azerbaijan), Mehmet OKUR (Turkey), Ali Ihsan KOLCU (Turkey), Ahmet GÜNŞEN (Turkey), Erdal AÇIKSES (Turkey), Cevdet YILMAZ (Turkey), Asiye Mevhibe COŞAR (Turkey), Recep KARADAĞ (Turkey), Prof. Sabri YENER (Turkey), Ali AKAR (Turkey), Salih BARIŞIK (Turkey), Kadir GOLKARIAN (GÜLDİKEN) (Islamic Republic of Iran), Metin COŞAR (Turkey), Enis ŞAHİN (Turkey)

Assoc. Prof. Dr.:

Şener BAĞ (Germany), Ahmet SARI (Turkey), Marzena GODZINSKA (Poland), Lemara SELENDILI (Ukraine), Mahmut ÇELIK (Republic of Macedonia), Başak Koca ÖZER (Turkey), Mariya LEONTİÇ (Republic of Macedonia), Abduresit Jelil QARLUQ (China), Nihat YAZILITAŞ (Turkey), M. Nail ALKAN (Turkey), Halil ÇELTİK (Turkey), Ömer ÖZKAN (Turkey), Sedef ARAT KOÇ (Canada), Numan Durak AKSOY (Turkey), Gıyasettin AYTAŞ (Turkey), Muammer NURLU (Turkey), Erol KÜRKÇÜOĞLU (Turkey), Mustafa SEVER (Turkey), Recep ŞURİYEL (Republic of Serbia), Nazmi AVCI (Turkey), Servet KARABAĞ (Turkey), Ümit DENİZ (Turkey), Yunus KOÇ (Turkey), Bayram DURBİLMEZ (Turkey), Mehmet Zeki İBRAHİMGİL (Turkey), Metin ÖZARSLAN (Turkey), Ahmet ÇAYCI (Turkey), Zilâle HUDAYBERGENOVA (Uzbekistan), İbrahim DİLEK (Turkey), Yıldıray ÖZBEK (Turkey), Kamil ALİYEV (Republic of Dagestan – Russian Federation), Ahmet ŞİMŞEK (Turkey), Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ (Turkey), Soyalp TAMÇELİK (Turkish Republic of Northern Cyprus), Hakan ÇETİNTAŞ (Turkey), Fergane KAZIMOVA (Azerbaijan), Bedri SARIYEV (Turkmenistan), Paşa YAVUZARSLAN (Turkey), Mehmet KIRBIYIK (Turkey), M. Murat HATİPOĞLU (Turkey), Shih-Kang PENG (Taiwan), Ebubekir SOFUOĞLU (Turkey), Mustafa DEMİR (Turkey), Bünyamin KOCAOĞLU (Turkey), Hakan KIRIMLI (Turkey), Bilgehan Atsız GÖKDAĞ (Turkey), Tudora (Fedora) ARNAUT (Ukraine), Erdoğan ALTINKAYNAK (Turkey), Mustafa TALAS (Turkey), Iryna M. DRYGA (Ukraine), Afaq RAMAZANOVA (Azerbaijan), Liubuv ÇIMPOES (Republic of Moldova), Ali Şamil HÜSEYİNOĞLU (Azerbaijan), Zeynep Rüçhan ŞAHİNOĞLU (Turkey), Turgut TOK (Turkey), Didem ATİŞ ÖZHEKİM (Turkey), İsmail AYDOĞAN (Turkey), M. Dursun ÇİTÇİ (Turkey), Zeki BOYRAZ (Turkey), Ali TİLBE (Turkey), Nuray ALAGÖZLÜ (Turkey), Suat KOLUKIRIK (Turkey), Salih ŞAHİN (Turkey)

Assist. Prof. Dr.:

Özkan AYDOĞDU (Turkey), Akın KONAK (Turkey), Fikret Mehmet ARARGÜÇ (Turkey), Mutlu DEVECİ (Turkey), Ebru BOZPOLAT (Turkey), Gül Banu DUMAN (Turkey), Kasım KARAMAN (Turkey), Özgür Kasım AYDEMİR (Turkey), Muftafa ŞAHİNER (Turkey), Kubilay ÖZYER (Turkey), İsmail KIVRIM (Turkey), İlknur PEKKANLI (Turkey), Bayram POLAT (Turkey), Celal Teyyar UĞURLU (Turkey), Önder BİLGİN (Turkey), Murat KARABULUT (Turkey), Yücel EROL (Turkey), Malik YILMAZ (Turkey), Mehmet AKPINAR (Turkey), Kemal Reha KAVAS (Turkey), Mustafa AKSOY (Turkey), Erdoğan KARTAL (Turkey), Asiye DUMAN (Turkey), Kemalettin DENİZ (Turkey),

H. Elif DAĞLIOĞLU (Turkey), Ufuk KARAKUŞ (Turkey), Mehmet KARA (Turkey), Abdullah KARAÇAĞ (Turkey), Yusuf DOĞAN (Turkey), Barış KARAELMA (Turkey), Celil ARSLAN (Turkey), Sultan Murat TOPÇU (Turkey), Osman KUNDURACI (Turkey), Cavit YEŞİLYURT (Turkey), Mehmet ÖZMENLİ (Turkey), Fatma AYHAN (Turkey), Fatih ÖZEK (Turkey), Chong Jin OH (Republic of Korea), Hikmet YILMAZ (Turkey), Güllü KARANFİL (Republic of Moldova), Mustafa ÖZDEMİR (Turkey), Ayhan URAL (Turkey), Osman Kubilay GÜL (Turkey), Muhammet KUZUBAŞ (Turkey), Mustafa ŞENEL (Turkey), İbrahim KILIÇ (Turkey), Atilla JORMA (Finland)

Dr.:

Ülker ŞEN (Turkey), Beyhan BAĞ (Germany), Mustafa YILDIZ (Turkey), Ümmühan ÖNER (Turkey), Muhammet KOÇAK (Turkey), Rafael MUHAMETDINOV (Republic of Tatarstan – Russian Federation), Ayse KIZILDAĞ (Sweden), Stepan VARBAN (Republic of Moldova)

Technical Jobs

İpek YILDIZ (Turkey), Hatice GENÇ (Turkey), Taha Tuna KAYA (Turkey)

General Coordinator

İbrahim ÖZBAKIR (Turkey)

ZfWT
Vol. 5, No. 3 (2013)

Zeitschrift für die Welt der Türken
Journal of World of Turks

VOL 5, NO 3 (2013)

TABLE OF CONTENTS

EDITORIAL

Sunuş
Necati DEMİR 1-5

ARTICLES

4-7 Yaş Arası Sağlıklı Çocukların Ebeveyn Görüşlerine Göre Yaşam Kalitelerinin Belirlenmesi
Hatice BEKİR, Hande ŞAHİN, Remzi AYDIN..... 7-19

Niğde Şehri ve Yakın Çevresinin Zamansal Değişiminin Uzaktan Algılama ve CBS Kullanılarak İncelenmesi
Yakup KIZILELMA, Murat KARABULUT, Mehmet GÜRBÜZ, Muhammet TOPUZ, Emrah CEYLAN 21-34

Oylum Höyük Toplumunun (Orta Tunç Çağı, Kilis) Paleodemografik Yapısı
Ayşen AÇIKKOL YILDIRIM 35-48

Turkish Youth in the UK: An Analysis of Their Identity Formation, Belonging and Perceptions of Europe
Sibel SAFİ 49-62

Niğde Türkülerinin Müzik ve Söz Unsurları Açısından İncelenmesi
Hazan KURTASLAN, İzzet YÜCETOKER 63-73

15. Yüzyıl Kitap Cildlerindeki Süsleme Tasarımlarının Mimari Süslemelere Etkisi (Diyarbakır Safa Parlı Camii Işığı Altında)
Savaş MARAŞLI 75-94

Tarih Kavramına Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ürettikleri Metaforların İncelenmesi
Elvan YALÇINKAYA 95-112

Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Kültürel Mirasa Duyarlılık Değerine İlişkin Öğrenci Algılarının İncelenmesi
Bahadır KILCAN, Bülent AKBABA 113-137

Çanakkale Eceabat Kilinin Düşük Dereceli Borakslı Sırlarda Kullanımı
Mehmet Fatih KARAGÜL 139-153

Hakas Türkçesinde Arapça ve Farsça Alıntı Kelimeler - II
Mehmet KARA 155-167

Türk Edebiyatı Tarihi Yazımının Başlıca Sorunları Üzerine Birkaç Söz
Gökçe Yükselen ABDURRAZAK PELER 169-176

ZfWT
Vol. 5, No. 3 (2013)

Zeitschrift für die Welt der Türken
Journal of World of Turks

Fuzuli'nin Türkçe Divan'ının Tenkitli Neşirlerinin Araştırılması Tarihinden
Hatira YUSUFOVA 177-185

Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Bilim Dalında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Kriterlere Göre İncelenmesi
Demet ŞAHİN, Şükran CALP, Pınar BULUT, Yasemin KUŞDEMİR 187-205

Ağız Çalışmalarının Önemi ve Trabzon Ağzı Özelliklerinin Değerlendirilmesi
Bülent Kahraman ÇOLAKOĞLU 207-221

Üstkurgu Kavramı Üzerine Üstkurgusal Karışıklıklar
Aytaç ÖREN 223-237

XXI. Yüzyılın Başında Türkiye'de İller Arası Göçlerin Mekânsal ve İstatiksel Analizi
Mustafa YAKAR 239-263

Typische Fehler der Deutsch-MuttersprachlerInnen im türkischen Spracherwerb
Şura KOÇAK 265-278

Çin'deki Çağatay Türkçesi Araştırmaları Üzerine Genel Bir Değerlendirme
Mehmet Ali ABLİZ 279-293

ZfWT
Vol. 5, No. 3 (2013)
Zeitschrift für die Welt der Türken
Journal of World of Turks

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN KÜLTÜREL MİRASA DUYARLILIK DEĞERİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ ALGILARININ İNCELENMESİ*

EXAMINING STUDENTS' PERCEPTIONS ON SENSITIVITY TO CULTURAL HERITAGE VALUE IN SOCIAL SCIENCES TEACHING PROGRAM

*Bahadır KILCAN***
*Bülent AKBABA****

Özet:

Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler 6 ve 7. sınıf öğretim programında yer alan kültürel mirasa duyarlılık değerinin sekizinci sınıf öğrencileri tarafından nasıl algılandığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda; öğrencilerin ilgili değere ilişkin geliştirdikleri metaforlar, çizdikleri resim/karikatürler ve o değere ilişkin öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler incelenmiştir.

Nitel araştırma deseninde tarama modelinde gerçekleştirilmiş olan araştırmada, üçgenleme şeklinde veri toplamaya uygun olarak nitelendirilen nitel araştırma teknikleri (mecazlar yoluyla veri toplama, yarı yapılandırılmış görüşme ve doküman analizi) birlikte kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma gurubu; Türkiye İstatistik Kurumu'nun (2012) sosyo-ekonomik düzey (SED) verileri göz önünde bulundurularak, 2011-2012 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ankara ili merkez ilçelerden üst, orta ve alt SED'e sahip yerleşim yerlerinde maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle seçilmiş olan dokuz ilköğretim okulunda çalışmaya katılım gösteren 602 (317 kız-285 erkek) sekizinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır.

Katılımcılardan elde edilen verilerin çözümlenmesinde ve yorumlanmasında içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda;

SED farkı gözetilmeksizin katılımcıların büyük bir çoğunluğunun kültürel mirasa duyarlılığı; *"koruyan-kollayan"* ve "*dış etkenlere karşı koruduğu ve insanı aydınlattığı*" şeklinde algıladıkları ve kültürel mirasa duyarlığın "*gösterilen öneme* ve *duyarlı olmaya bağlı olduğuna*" yönelik algılara sahip oldukları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Kültürel Mirasa Duyarlılık, Resim/Karikatür, Metafor, Nitel Araştırma, Sosyal Bilgiler.

---

* Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında yürüttüğü ve Gazi Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Proje birimi tarafından desteklenen (04/2012-32) "Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerlere İlişkin Öğrenci Algılarının İncelenmesi" adlı doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

** Dr., İçişleri Bakanlığı – Ankara bkilcan@msn.com
*** Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü – Ankara akbaba@gazi.edu.tr

Abstract:

The purpose of this study was to determine how 8th grade students perceive values such as being sensitivity to cultural heritage which were involved in social sciences teaching program for 6 and 7th graders. Therefore, metaphors and pictures/cartoons that students formed and drew for each of the values and interviews conducted with students about the related value were examined.

This qualitative study designed in survey model used data research techniques such as collecting data via metaphors, semi-structured interview, and document analysis under triangulation method.

Considering the data supplied by Turkish Statistical Institute (TES) about Socio-Economic Status (SES), a total of 602 (317 female - 285 male) 8th graders chosen by maximum variation sampling method from 9 primary schools located in low, middle, and high socio-economical areas of central districts of Ankara participated in the study.

Content analysis was conducted to analyze and interpret the data of the study. Results demonstrated that;

Without regarding the difference of SES, nearly all of the participants stated that they perceived sensitivity to cultural heritage as "*something protecting*" and "*something protecting against external factors and illuminating people*". They also perceived that cultural heritage "*depends on the importance that people give and their sensitivity*".

Key words: Value, Sensitivity to Cultural Heritage, Pictures/Cartoon, Metaphor, Qualitative Study, Social Sciences.

GİRİŞ

Günümüzde küreselleşmeye ve bilgi iletişim teknolojilerindeki yeniliklere bağlı olarak gelişen ilerlemeler, dünya üzerindeki sosyal, kültürel ve buna bağlı olarak toplumsal sınırları ortadan kaldırmakta, dünyamızı bu manada daraltmaktadır. Bu daralmanın sonucunda küreselliğin getirdiği ve bilgi iletişim teknolojilerinin de toplumlara sunmakta aracılık ettiği; olumsuz davranışlar (hoşgörüsüzlük, sorumsuzluk vb.) toplum hayatını etkilemektedir. Toplumlara yansıyan bu olumsuzlukların gün geçtikçe artış gösteriyor olması toplum refahına katkı sağlayan değerlerin önemini ortaya çıkarmaktadır.

Değerler, kavram olarak üzerinde oldukça çok durulan bir konudur. Bu kavrama ilişkin tanımlar incelendiğinde; değerlerin literatürde, sonsuz düşüncelerden davranışsal eylemlere kadar her şeyi kapsayacak bir biçimde tanımlandığından ve kapsamının genişliğinden bahsedilmektedir (Keskin, 2008, s. 1).

Değerler bireylerin düşüncelerinde, tutumlarında, davranışlarında standart veya ölçü olarak ortaya çıkarlar. İstenilen, yararlı olan beğenilen

şeyleri işaret eden değerler, hangi toplumsal davranışın iyi ya da kötü, hangi davranışın doğru ve arzulanan olduğunu belirten ölçüt veya fikirlerdir. Bu ölçüt veya fikirler toplumsallaşma sürecinde bireye kazandırılmaya çalışılır (İçli, 2002, s. 104; Ulusoy, 2007, s. 5). Bireylere kazandırılmaya çalışılan bu ölçüt veya fikirlerin oluşumu aile yaşantısı içinde başlar, çevre yaşantısı içinde gelişir ve okul yaşantısı ile devam eder. Bireyin değer sisteminin oluşmasında okulun çok önemli bir payı vardır (Aktepe, 2010, s. 6).

Okullarda öğrencilerin fiziksel ve psikolojik açılardan sağlıklı bir fert olarak yetişmesini hedefleyen ve her öğrencinin birey olarak kendine özgü olduğu düşüncesi ile hazırlanan öğretim programlarının genelinde olduğu gibi Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının da en önemli özelliği öğrenci merkezli olup, öğretme-öğrenme sürecinde öğrenciyi etkin kılmasıdır. Yapılandırmacılık anlayışı ön planda tutularak hazırlanmış olan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı kazanım, öğrenme alanı, beceri, kavram ve değer öğretimi gibi ögeleri bünyesinde barındırmaktadır. Değerlerin, bu ögeler içerisinde önemli bir yeri olduğu söylenebilir (Ata, 2007, s. 74-77; Yalar, 2010, s. 2).

Değerler eğitiminin, bireyin gelişim özellikleri, öğrenme tarzları, hazır bulunuşluk düzeyleri, ilgi, ihtiyaç ve beklentileri dikkate alınarak ve farklı öğretim yöntemleri kullanılarak yapılması değerlerin kazandırılmasında önemli rol oynamaktadır. Değerler eğitimi, soyut kavramlardan oluşan bir yapı olduğu için bu soyut kavramlardan oluşan yapıyı öğrencilerin içselleştirmeleri zordur. Öğrencilerin içselleştirmesini kolaylaştıracak olan materyallerin değer eğitiminde kullanılması, soyut kavram olan değerlerin somutlaşmasını sağlayacak ve öğrenciye verilmek istenen değerin öğrenci tarafından kazanılması kolaylaşacaktır (Aktepe, 2010, s. 10). Bunun için, şu an uygulanmakta olan Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerlerden olan kültürel mirasa duyarlılık değerinin öğrenciler tarafından nasıl algılandığının ve bu değerin öğrencilerce -amaçlandığı gibi- kazanılıp kazanılmadığının tespiti ülkemizde yapılacak olan değer çalışmaları açısından önem taşımaktadır. Çünkü Başaran'ın (2004) da belirttiği gibi bireylerin benimsedikleri değerler hakkında güvenilir bilgileri dikkate almadan o kişilerin çeşitli problemlerini belirlemek, anlamak ve yorumlamak, onların bu konuda çözümler üretebilir hale gelmelerini sağlamak oldukça zordur (Akt. Kunduroğlu, 2010, s. 6).

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler 6 ve 7. Sınıf Öğretim Programında yer alan kültürel mirasa duyarlılık değerinin sekizinci sınıf öğrencileri tarafından nasıl algılandığı, metaforlar ve buna bağlı olarak oluşturulan metafor kategorilerinin neler olduğu ve bunların SED'e göre değişiklik gösterip göstermediğini belirlemektir.

1. YÖNTEM

Çalışmada sekizinci sınıf öğrencilerinin, Sosyal Bilgiler 6 ve 7. Sınıf Öğretim Programında yer alan kültürel mirasa duyarlılık değerini nasıl algıladıklarını belirlemek amacıyla; mecazlar yoluyla veri toplama, görüşme

ve doküman analizinden oluşan nitel araştırma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çalışmanın bu yönüyle üçgenleme (metot üçgenlemesi) şeklinde veri toplamaya uygun olduğu söylenebilir. Guion'a (2002) göre metot üçgenlemesi, çalışma için farklı metotların kullanımını içerir. Bu metotların kullanımına görüşme, gözlem, doküman analizinin değişim belirleme amaçlı aynı anda kullanılması örnek olarak verilebilir.

1. 1. Araştırmanın Deseni

Araştırma nitel araştırma deseninde tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, bir grubun özelliklerini belirlemek ya da geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan onu uygun bir şekilde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 2010; Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010, s. 16).

1. 2. Çalışma Gurubu

Araştırmanın çalışma gurubu Türkiye İstatistik Kurumu'nun (2012) sosyo-ekonomik düzey verileri göz önünde bulundurularak, 2011-2012 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ankara ili merkez ilçelerden üst, orta ve alt sosyo-ekonomik düzeye sahip yerleşim yerlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle seçilmiş olan dokuz ilköğretim okulundaki; mecazlar (metafor) aracılığıyla veri toplamak için çalışmaya katılım gösteren üst sosyo-ekonomik düzeyden 200 (100 kız - 100 erkek), orta sosyo-ekonomik düzeyden 194 (104 kız - 90 erkek) ve alt sosyo-ekonomik düzeyden 208 (113 kız - 95 erkek) toplamda ise 602 (317 kız - 285 erkek) sekizinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Maksimum çeşitliliğe dayalı örneklem oluşturmada amaç, genelleme yapmak için bu çeşitliliği sağlamak değildir, tam tersine çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Maksimum çeşitliliğe dayalı olan örnekleme yönteminin iki türlü yararından bahsedilebilir. Bunlardan ilki örnekleme ilişkin her durum kendine özgü boyutlarıyla derinlemesine tanımlanabilir. Diğeri ise farklı özellik gösteren durumlar arasında ortaya çıkabilecek ortak kategoriler belirlenebilir (Patton, 1987).

1. 3. Veri Toplama Araçları

1. Mecazlar Yoluyla Veri Toplama Formu: Öğrencilerin Sosyal Bilgiler 6 ve 7. sınıf Öğretim Programında yer alan değerlere yükledikleri anlamlara ilişkin metaforları (mecaz) belirlemek amacıyla çeşitli araştırmacılar (Saban, 2004; 2008a; 2008b; 2009; Öztürk, 2007; Güven ve Güven, 2009; Aydın, 2010) tarafından kullanılan mecazlar yoluyla veri toplama formu kullanılmıştır. Metafor yani mecaz; bir şeyi başka bir şeye

göre düşünme ve kavramları daha iyi anlamak için başvurulan insani akıl yürütmenin bir unsuru (Lakoff ve Johnson, 2010) olarak tanımlanmakla beraber, bireyin yüksek düzeyde soyut ve karmaşık bir olguyu açıklamada başvuracağı zihinsel imge olarak değerlendirilmektedir (Yob, 2003; Saban, 2004).

***2. Doküman İncelemesi**:* Araştırmanın bir başka veri toplama aracı; metafor oluşturulan kültürel mirasa duyarlılık değeriyle alakalı olarak öğrencilerin çizdikleri resim/karikatürlerden oluşan görsel dokümanlardır. Ersoy ve Türkkan (2010) görsel malzemelerin (karikatürlerin) öğrencilerin duygu ve düşüncelerini yansıttığını, yorumlama ve çözüm üretme becerilerini vurguladığını, Ersoy (2010) ise, karikatürlerin özellikle sosyal içerikli değer, norm ve kurallara ilişkin kazanımlarda bir durum belirleme aracı olarak kullanılabileceğini belirtmektedirler. Araştırmacılar için bu şekilde ön bilgiler sunan görsel malzemeler, yapılacak olan nitel araştırmalar için veri toplama aracı olarak kullanılabilir. Literatürde yer alan bilgiler, sadece yazılı malzemelerin nitel araştırmalar kapsamında doküman incelemesinin alanına girdiğinden değil, görsel malzemelerinde doküman analizi kapsamına girebileceğinden ve nitel araştırmalarda veri toplama aracı olarak kullanılabileceğinden bahsetmektedir. Bu şekilde bahsi geçen görsel malzemeler tek başlarına nitel bir araştırmanın veri kaynağını oluşturabileceği gibi gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi veri toplama yöntemleri ile de ek veri kaynağı olarak kullanılabilirler (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu: Araştırmanın diğer veri toplama aracı ise; veri toplama formunda yer alan her bir değere ilişkin öğrencilerle yapılmış olan yarı yapılandırılmış görüşmedir. Yarı yapılandırılmış görüşmede görüşmeci, genel olarak önceden hazırladığı soruların dışına pek çıkmadan sorularını yöneltir. Ama öğrencilerin verdiği cevaplar doğrultusunda -yine hazırlamış olduğu sorular doğrultusunda- görüşülen kişilerin bakış açılarını ortaya çıkarmada daha derinlemesine bilgi sahibi olmak amacıyla ek (sonda) sorular sorma özgürlüğüne sahiptir (Glesne, 2012, s. 140; Kuş, 2012, s. 87).

1. 4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması süreci "uygulama aşaması 1" ve "uygulama aşaması 2" şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Uygulama Aşaması 1 (Mart – Mayıs 2012)

Çalışmanın birinci uygulama aşamasında her bir öğrenciye, kültürel mirasa duyarlılık değeriyle alakalı metafor formu dağıtılmıştır. Çalışmaya başlamadan önce araştırmacı kendisi ve araştırmayı yapma amacı hakkında kısa bilgiler sunmuştur. Çalışmanın nasıl yapılacağı konusuna geçmeden evvel, öğrencilere verilen formda yer alan yönerge okunarak araştırma konusunda bilgilenmeleri amaçlanarak çalışmaya başlanmıştır. Elde edilen veriler araştırmacı tarafından sosyo-ekonomik düzeylerine göre ayrılarak,

öğrenciler tarafından kültürel mirasa duyarlılığa ilişkin oluşturdukları metaforlar, gerekçeleri ve o gerekçeye ve değere uygun olarak çizdikleri resim/karikatürler bir alan uzmanı eşliğinde gözden geçirilmiş ve benzer resim/karikatür çizenler, farklı resim/karikatür çizenler ve hiç resim/karikatür çizmeyenler belirlenmiştir. Bu belirlemelerde; resim ve karikatürlerin öğrenciler tarafından özenle çizilip çizilmediği, anlaşılabilirliği, oluşturulan metaforun gerekçesini yansıtıp yansıtmadığı vb. etkenler uzmanlar tarafından görüş birliği göz önünde bulundurularak yapılmıştır.

Uygulama Aşaması 2 (Mayıs – Haziran 2012)

Araştırmanın ikinci uygulama aşaması olan görüşmeye başlamadan önce araştırmacı; her sosyo-ekonomik düzeyden kültürel mirasa duyarlılık değerine ilişkin benzer, farklı ve hiç resim çizmeyenlerden en az bir görüşme yapmak için maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine uygun olarak katılımcı belirlemiştir. Bu belirleme sonrasında araştırmacı, öğrencilerle okuldaki müsait bir ortamda bir araya gelmiş ve ortak bir açıklama yapmıştır. Bu açıklamada; öğrencilere, yapılacak olan görüşmenin çalışmanın bir devamı niteliğinde olduğu, katılıp katılmama konusunda özgür oldukları, istedikleri zaman görüşmeyi bırakabilecekleri ve katılmak istemeleri halinde yapılan görüşmenin ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacağı hususlarında bilgilendirmeler yapılmıştır. Daha sonra öğrencilerin ilgili değer hakkında oluşturdukları metaforlar daha derinlemesine incelenmek amacıyla öğrenciler tek tek görüşme mekânına alınmıştır. Burada öğrencilere ilgili değerle alakalı neler düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerle yapılan görüşmede; ilgili değere ilişkin benzer resim/karikatür çizenlerden bir görüşme, farklı resim/karikatür çizenlerden bir görüşme ve o değere ilişkin hiç resim çizmeyenlerden bir görüşme olmak üzere toplam 10 adet görüşme yapılmıştır. Her bir görüşme yaklaşık 1-2 dk. sürmüştür. Görüşme yapmada genelde okulların fiziki şartlarına bağlı olarak sessiz (öğrencinin ve araştırmacının motivesini bozmayacak ve ses kaydının kalitesini etkilemeyecek şekilde) ortamlar (idareci odası, kütüphane, öğretmenler odası vs.) tercih edilmiştir.

1. 5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi insan davranışları üzerinde doğrudan olmayan yollarla çalışmaya imkân tanıyan ve özellikle sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan bir tekniktir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010). İçerik analizinde amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Strauss ve Corbin'e (1990) göre "kavramlar olmadan bilim var olamaz; kavramlar bizim olguları anlamamıza ve bu olgular üzerinde etkili düşünmemize yardımcı olur. Biz kavrama bir ad verdiğimiz zaman; o kavramla ilgili sorular sorabiliriz, o kavramı inceleyebiliriz ve başka kavramlarla ilişkilendirebiliriz". Kavramlar bizi temalara götürür ve temalar sayesinde olguları daha iyi düzenleyebilir ve daha anlaşılabilir hale getirebiliriz (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırma sonrasında elde edilen verilerin analizi ve yorumlanması süreci Saban'dan (2009) yararlanılarak aşağıdaki gibi beş aşamada gerçekleştirilmiştir.

Kodlama ve Ayıklama Aşaması

Metafor Kodlama ve Ayıklama Aşaması: Bu aşamada ilk olarak araştırmaya katılan katılımcıların ürettiği metaforlar Excel programında alfabetik sıraya dizilerek bir liste meydana getirilmiştir. Araştırmanın amacına göre katılımcıların yazılarında, metaforların belirgin bir şekilde ifade edilip edilmediğine bakılarak, her katılımcının formda dile getirdiği metafor kodlanmıştır. Sonrasında katılımcıların formları incelenerek; değere ilişkin metaforun yer aldığı ancak gerekçesi bulunmayan formlar(1), belirtilen değerin sadece tanımlanmasının yer aldığı formlar(2) ve belirtilen değere ilişkin herhangi bir metaforun gerçekleştirilmediği (boş bırakılan) formlar (3) işaretlenmiştir. Bu belirtilen gerekçelere dayanarak; kültürel mirasa duyarlılık değeriyle alakalı üç SED'den 422 katılımcı tarafından belirlenen *"Kültürel mirasa duyarlılık bir sandık gibidir. Çünkü sandık bir kapalı kutu olduğu için kimseye karışmaz (A, 171)", "Kültürel mirasa duyarlılık sahiplik gibidir. Çünkü kültürel miraslara sahip çıkmalıyız (O, 90)", "Kültürel mirasa duyarlılık kültüre saygılı olmak gibidir. Çünkü... (Ü, 107)"* gibi ifadelerin yer aldığı formlar ve 62 katılımcı tarafından boş bırakılan toplam 484 form elenerek araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Örnek Metafor Derleme Aşaması: Bu aşamada "metafor analizi" (Saban, 2009) ve "içerik analizi" (Yıldırım ve Şimşek, 2006) teknikleri kullanılarak her metafor parçalara ayrıştırılmıştır. Bu aşamanın amacına göre katılımcıların yazdıkları metaforlar tekrar okunup gözden geçirilerek, her metaforda (1) benzeyen, (2) benzetilen ve (3) benzeyen ve benzetilen arasındaki bağıntı analiz edilmiştir. Katılımcıların zayıf yapılı zihinsel imgeleri içeren formlarının ayıklanmasından sonra kültürel mirasa duyarlılık değeriyle alakalı alt SED'den 39 katılımcıdan toplam 27, orta SED'den 36 katılımcıdan toplam 28, üst SED'den 43 katılımcıdan toplam 34 adet geçerli metafor elde edilmiştir. Katılımcılara ait metafor formları yukarıdaki gibi elemeye (ayıklama ve derleme) tabi tutulduktan sonra elenen, boş bırakılan ve geçerli kabul edilen metafor formlarının nihai sonucu aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak sunulmuştur:

Tablo 1: Kültürel Mirasa Duyarlılık Değerine Yönelik Oluşturulan Metafor Formlarının Ayıklama, Derleme ve Geçerli Kabul Edilme Sonrasındaki Sayıları

		Sosyo-Ekonomik Düzey			**Toplam**
		Üst	**Orta**	**Alt**	
Form Durumu	Boş	7	21	34	62
	Geçersiz	150	137	135	422
	Geçerli	43	36	39	118
	Toplam	200	194	208	602

Kategori Geliştirme Aşaması: Bu aşamada katılımcılar tarafından formlarda yer alan ilgili değere yönelik geliştirilen metaforlar, katılımcıların oluşturdukları metaforun gerekçesine[1] bakılarak kategorilendirilmiştir. Kategori oluşturmada NVivo 10 paket programından yararlanılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması: Araştırmanın geçerliği ve güvenirliği için, araştırmada ulaşılan kavramsal kategorilerin bünyesinde yer alan metaforların, söz konusu kavramsal kategorileri temsil edip etmediğini belirlemek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmacı tarafından oluşturulan katılımcılara ait metafor listeleri ve kavramsal kategorileri içeren listeler uzman tarafından incelenmiştir. Daha sonra uzmanın yaptığı eşleştirmeler ile araştırmacının oluşturduğu kategoriler karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları belirlenerek araştırmanın güvenirliği, Miles ve Huberman'ın (1994) formülü (Görüş Birliği/Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı) kullanılarak hesaplanmıştır. Nitel araştırmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun/uzlaşmanın %90 ve üzeri olduğu durumlarda arzu edilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmaktadır (Saban, 2009).

***Tablo 2*:** Uzman Görüşü Sonrası Eşleştirilmesinde Değişiklik Yapılan Metaforlar, Kategorileri ve Bu Kategorilerin Yüzde Cinsinden Güvenirlik Değerleri

	SED	**Uzman Görüşü Sonrasında Kategori Değişikliği Yapılan Metafor ve Sayısı**	**Yüzde (%)**
Kültürel Mirasa Duyarlılık	**Üst**	İki metafor (*Kültürel Mirasa Zarar Vermemek ve Müzelerdeki Eşyalar*) 1. kategori ile eşleştirilerek değiştirildi.	94
	Orta	Üç metafor (*Müzecilik, Müzeler ve Tarihi Eser*) 1. kategori ile eşleştirilerek değiştirildi.	90
	Alt	İki metafor (*Fidan Dikmek ve Yadigâra Sahip Çıkmak*) 3. kategori ile eşleştirilerek değiştirildi.	93

Verilerin Bilgisayar Ortamına Aktarılma Aşaması: Katılımcıların geliştirdikleri metaforlar kategorilere ayrıldıktan sonra, bütün veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bu işlemlerden sonra, metaforların ve bulundukları kategoriyi temsil eden katılımcıların sayısı (f) ve yüzdesi (%) hesaplanmıştır. Bu hesaplama tabloları ile birlikte oluşturulan metafor kategorilerini açıklamak için katılımcılar tarafından metaforun oluşturulma gerekçesini belirten ifadelerden yüksek frekansa sahip olanları temsil edenler aynen alınarak (*"..."* tırnak içinde) bulgular kısmına yerleştirilmiştir. Bu yerleştirmelerde katılımcılara ait kodlamalar (Ü1-O3-A4)[2] kullanılmıştır. Yerleştirilen ifadelerin ardından o katılımcı tarafından çizilmiş, daha önceden elemeye tabi tutulmuş resim/karikatürler, hem katılımcının oluşturduğu metaforu hem de bu metafora ait gerekçeyi desteklemesi açısından bulgular kısmına yerleştirilmiştir. Bu işlemden sonra araştırmanın

[1] Metafor kategorileri oluşturmada; katılımcıların geliştirdikleri metaforun kelime anlamı değil, metaforun gerekçesi dikkate alınmıştır.
[2] Ü = Üst, O = Orta ve A= Alt sosyo-ekonomik düzeyleri belirtmektedir.

ikinci aşaması olan görüşmeden elde edilen veriler, yukarıda bahsedilen araştırmanın birinci aşamasından elde edilmiş olan metafor gerekçelerini ve buna bağlı olarak öğrenci tarafından çizilmiş resim/karikatürleri desteklemesi için bulgular kısmında resim/karikatürden sonra gelecek şekilde yerleştirilmiştir.

2. BULGULAR

***Tablo 3*:** Alt Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Katılımcıların "Kültürel Mirasa Duyarlılık" Değerine Yönelik Geliştirdikleri Metaforlar

Sıra No	Metafor	(f)	%	Sıra No	Metafor	(f)	%
1	Akrabaları Ziyaret Etmek	1	0.39	15	Koruma Duygusunun Olması	1	0.39
2	Altın	1	0.39	16	Kültüre Saygı	1	0.39
3	Bayramlarımız	1	0.39	17	Mankurt Olmayan Birisi	1	0.39
4	Büyüklerimizin Ölmeden Önce Bize Verdiği Hediyeye Saygı Duymak	1	0.39	18	Müze	12	4.68
5	Çocuk	1	0.39	19	Müzecilik	1	0.39
6	Çöp Kutuları	1	0.39	20	Sahiplenmek	2	0.78
7	Doğayı ve Çevreyi Koruma	1	0.39	21	Sorumluluk	1	0.39
8	Düğün Yapmak	1	0.39	22	Tarih	1	0.39
9	Dünya Çocukları	1	0.39	23	Türkler	1	0.39
10	Evcil Hayvana Bakmak	1	0.39	24	Yadigâra Sahip Çıkmak	1	0.39
11	Evdeki Bir Eşyayı Korumak	1	0.39	25	Yeni Aldığımız Kıyafet	1	0.39
12	Evdeki Porselenlere Dikkat Etmek	1	0.39	26	Yöresel Kıyafetler	1	0.39
13	Fidan Dikmek	1	0.39	27	Zırh	1	0.39
14	Kendi Malına Duyarlılık	1	0.39				
					Toplam	39	100

Tablo 3 incelendiğinde, alt sosyo-ekonomik düzeydeki katılımcılar "kültürel mirasa duyarlılık" değerine yönelik 27 adet metafor geliştirmişlerdir. Geliştirilen metaforların tamamına yakını (25) yalnız bir katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Geriye kalan 2 metafor ise 2 ile 12 katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Metafor başına düşen ortalama katılımcı sayısı yaklaşık olarak 1,4'tür. Bu değere ilişkin metaforların frekans dağılımına bakıldığında en sık kullanılanları "müze" (f:12) ve "sahiplenmek" (f:2)'tir.

Tablo 4: Alt Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Katılımcıların "Kültürel Mirasa Duyarlılık" Değerine Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri

Sıra No	Kategori Adı	Metaforlar	Metafor Sayısı	Toplam Metafor
1	Korunan - Kollanan	Çocuk, Doğayı ve Çevreyi Koruma, Evdeki Bir Eşyayı Korumak, Evdeki Porselenlere Dikkat Etmek, Kendi Malına Duyarlılık, Kültüre Saygı, Müze, Müzecilik, Türkler, Yeni Aldığımız Kıyafet.	10	21
2	Duyarlı Olunan	Akrabaları Ziyaret Etmek, Bayramlarımız, Çöp Kutuları, Düğün Yapmak, Dünya Çocukları, Evcil Hayvana Bakmak, Mankurt Olmayan Birisi, Sahiplenmek, Yöresel Kıyafetler	9	9
3	Değerli Olan	Altın, Büyüklerimizin Ölmeden Önce Bize Verdiği Hediyeye Saygı Duymak, Fidan Dikmek, Sahiplenmek, Sorumluluk, Tarih, Yadigâra Sahip Çıkmak	7	7
4	Dış Etkenlere Karşı Koruyan	Koruma Duygusunun Olması, Zırh	2	2

Tablo 4 incelendiğinde, alt sosyo-ekonomik düzeydeki katılımcıların "kültürel mirasa duyarlılık" değerine yönelik geliştirdikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından 4 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Her metafor katılımcıların yaptıkları açıklamalar doğrultusunda metaforun kaynağını (gerekçesini) oluşturan düşünce kapsamında gruplandırılmıştır.

Kategori 1: Korunan - Kollanan

Tablo 4 incelendiğinde, "korunan - kollanan" kategorisinin toplam 10 metafor ve 21 katılımcı (% 8.19) şeklinde oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılanı "müze" (f:12)'dir. Aşağıda katılımcıların "*korunan - kollanan*" kategorisini oluşturan metaforları neden geliştirdiklerine yönelik gerekçelerine, bazı katılımcılar tarafından geliştirdikleri metafora ait resme / karikatüre ve görüşmeye yer verilmiştir.

*"Kültürel mirasa duyarlılık **müze** gibidir. Çünkü bazı eski güzel şeyleri yaşatmak için uğraşır."* **(A, 26)**

ZfWT
Vol. 5, No. 3 (2013)
Zeitschrift für die Welt der Türken
Journal of World of Turks

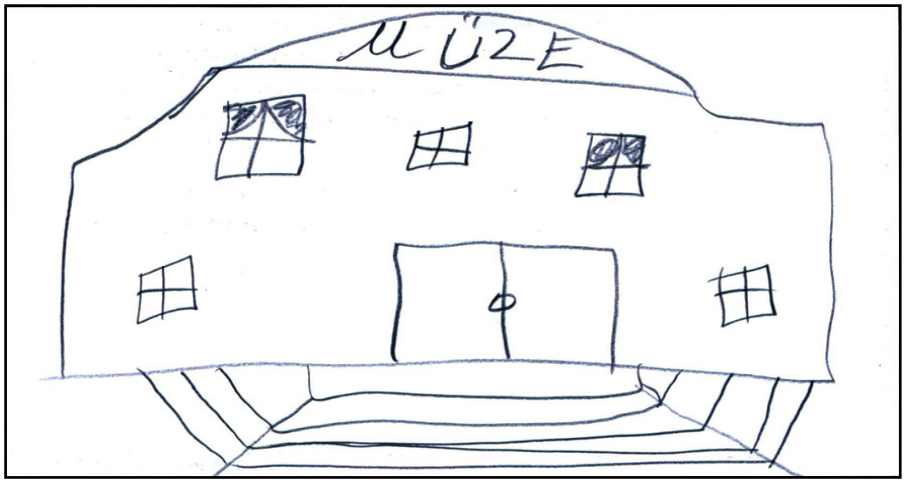

(*Görüşme A,26*) *Müzelerde tarihten kalma eserlere ev sahipliği yaparak onları tehlikelere karşı korur. Onlara bakmaya gidenlere gösterilmek için saklanır orada.*

"Kültürel mirasa duyarlılık ***evdeki bir eşyayı korumak*** *gibidir. Çünkü evdeki eşyayı korumazsak yok olur. Kültürel mirasa da duyarlı davranmazsak kaybolur."* **(A, 20)**

"Kültürel mirasa duyarlılık ***müzecilik*** *gibidir. Çünkü kendi kültürümüz başkalarına gösteriliyor. Muhafaza ediliyor."* **(A, 22)**

Kategori 2: Duyarlı Olunan

Tablo 4 incelendiğinde, "duyarlı olunan" kategorisinin toplam 9 metafor ve 9 katılımcı (% 3.51) şeklinde oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında her metafor bir katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Aşağıda katılımcının "*duyarlı olunan*" kategorisini oluşturan metaforu neden geliştirdiğine yönelik gerekçesine, yine aynı katılımcı tarafından geliştirdiği metafora ait resme / karikatüre ve görüşmeye yer verilmiştir.

"Kültürel mirasa duyarlılık ***mankurt olmayan birisi*** *gibidir. Çünkü atasının tarihini bilmeyen mankurtun milletine ihaneti an meselesidir. Atasının tarihini yansıtan her yapı korunmalıdır."* **(A, 7)**

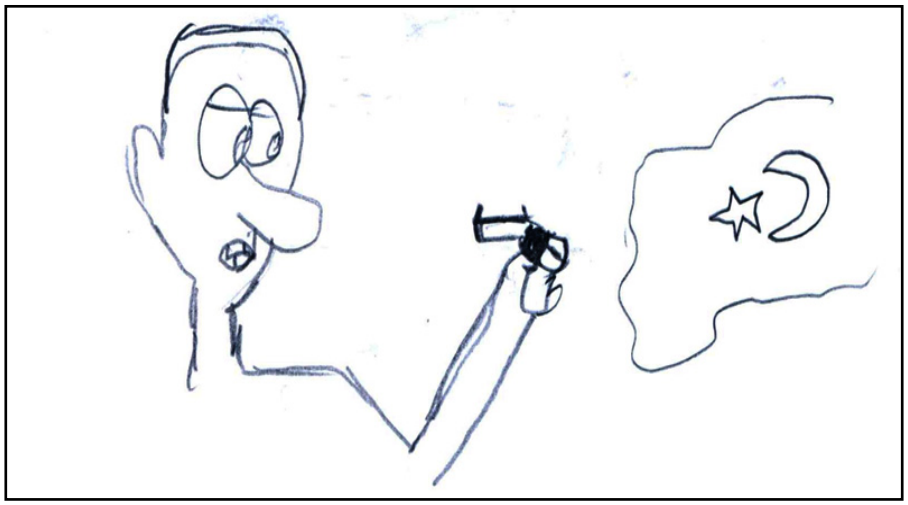

(*Görüşme A,7*) *Geçmiş tarihimizi, atalarımızın tarihini bilmezsek onlara sahip çıkamayız. Mankurtlar gibi ihanet içinde oluruz. Atalarımızın tarihini bize öğreten kültürel mirastır. Atalarımızın tarihini yansıtan miraslara sahip çıkarak kültürel mirasa duyarlılık gösteririz. Mankurt olmayan birisi gibi oluruz.*

Kategori 3: Değerli Olan

Tablo 4 incelendiğinde, "değerli olan" kategorisinin toplam 7 metafor ve 7 katılımcı (% 2.73) şeklinde oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında her metafor bir katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Aşağıda katılımcının "*değerli olan*" kategorisini oluşturan metaforu neden geliştirdiğine yönelik gerekçesine yer verilmiştir.

"Kültürel mirasa duyarlılık ***büyüklerimizin ölmeden önce bize verdiği hediyeye saygı duymak*** *gibidir. Çünkü bize bırakılan bu şeylere büyük bir özen ve saygıyla bakılır.*" **(A, 13)**

Kategori 4: Dış Etkenlere Karşı Koruyan

Tablo 4 incelendiğinde, "dış etkenlere karşı koruyan" kategorisinin toplam 2 metafor ve 2 katılımcı (% 0.78) şeklinde oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında her metafor bir katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Aşağıda katılımcının "*dış etkenlere karşı koruyan*" kategorisini oluşturan metaforu neden geliştirdiğine yönelik gerekçesine ve yine aynı katılımcı tarafından geliştirdiği metafora ait görüşmeye yer verilmiştir.

"Kültürel mirasa duyarlılık ***zırh*** *gibidir. Çünkü kültürüne duyarlı olursan zırh giymiş gibi korunursun.*" **(A, 6)**

(*Görüşme A,6*) *Kültürel mirasa duyarlılık bir ülke için çok önemlidir. Kültürel mirasa duyarlılık olmadan o ülke de olmaz. Ülkeyi ayakta tutmaya, korumaya yardımcı olur.*

Tablo 5: Orta Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Katılımcıların "Kültürel Mirasa Duyarlılık" Değerine Yönelik Geliştirdikleri Metaforlar

Sıra No	Metafor	(f)	%	Sıra No	Metafor	(f)	%
1	Alacaklı	1	0.36	15	Müze Görevlileri	1	0.36
2	Anneye Babaya Saygı	1	0.36	16	Müzecilik	1	0.36
3	Aşk	1	0.36	17	Müzedeki Değerli Elmas	1	0.36
4	Ayaklı Kitap	1	0.36	18	Müzeler	9	3.24
5	Bekçilik	1	0.36	19	Müzeleri Ziyaret Etmek	1	0.36
6	Bir Milletin Geçmişine Olan Saygısı	1	0.36	20	Okulumuzdaki Tahtalar	1	0.36
7	Çini, Çanak, Çömlek Ustası	1	0.36	21	Saat	1	0.36
8	Göz	1	0.36	22	Sevgi	1	0.36
9	Kalkan	1	0.36	23	Tarih Kokan Örtü	1	0.36
10	Kitaplar	1	0.36	24	Tarihi Eser	1	0.36
11	Kitaplığındaki Kitaplara Bakmak	1	0.36	25	Tarihi Müzeleri Korumak	1	0.36
12	Kültürü Yansıtma	1	0.36	26	Tema	1	0.36
13	Memleketi Sevmek	1	0.36	27	Temiz Bir Ev	1	0.36
14	Milliyetçilik	1	0.36	28	UNESCO	1	0.36
					Toplam	36	100

Tablo 5 incelendiğinde, orta sosyo-ekonomik düzeydeki katılımcılar "kültürel mirasa duyarlılık" değerine yönelik 28 adet metafor geliştirmişlerdir. Geliştirilen metaforların tamamına yakını (27) yalnız bir katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Geriye kalan 1 metafor ise 9 katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Metafor başına düşen ortalama katılımcı sayısı yaklaşık olarak 1,3'tür. Bu değere ilişkin metaforların frekans dağılımına bakıldığında en sık kullanılanı "müzeler" (f:9)'dir.

Tablo 6: Orta Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Katılımcıların "Kültürel Mirasa Duyarlılık" Değerine Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri

Sıra No	Kategori Adı	Metaforlar	Metafor Sayısı	Toplam Metafor
1	Koruyan - Kollayan	Alacaklı, Aşk, Bekçilik, Bir Milletin Geçmişine Olan Saygısı, Kalkan, Kitaplar, Kitaplığındaki Kitaplara Bakmak, Memleketi Sevmek, Müze Görevlileri, Müzecilik, Müzedeki Değerli Elmas, Müzeler, Tarihi Eser, Tema, Temiz Bir Ev, UNESCO	16	24
2	Bilgi Sağlayan, Aydınlatan	Ayaklı Kitap, Çini, Çanak, Çömlek Ustası, Milliyetçilik, Müzeleri Ziyaret Etmek, Saat, Tarih Kokan Örtü	6	6
3	Sonucu, Gösterilen Öneme Bağlı Olan	Anneye Babaya Saygı, Göz, Kültürü Yansıtma, Okulumuzdaki Tahtalar, Sevgi, Tarihi Müzeleri Korumak	6	6

Tablo 6 incelendiğinde, orta sosyo-ekonomik düzeydeki katılımcıların "kültürel mirasa duyarlılık" değerine yönelik geliştirdikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından 3 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Her metafor katılımcıların yaptıkları açıklamalar doğrultusunda metaforun kaynağını (gerekçesini) oluşturan düşünce kapsamında gruplandırılmıştır.

Kategori 1: Koruyan- Kollayan

Tablo 6 incelendiğinde, "koruyan-kollayan" kategorisinin toplam 16 metafor ve 24 katılımcı (% 8.64) şeklinde oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılanı "müzeler" (f:9)'dir. Aşağıda katılımcıların "*koruyan - kollayan*" kategorisini oluşturan metaforları neden geliştirdiklerine yönelik gerekçelerine, bazı katılımcılar tarafından geliştirdikleri metafora ait resme / karikatüre ve görüşmeye yer verilmiştir.

*"Kültürel mirasa duyarlılık **müzeler** gibidir. Çünkü müzeler kültürel mirasımıza saygı duyuyor. Onları koruyor ve halka sunuyor.*" **(O, 11)**

ZfWT
Vol. 5, No. 3 (2013)
Zeitschrift für die Welt der Türken
Journal of World of Turks

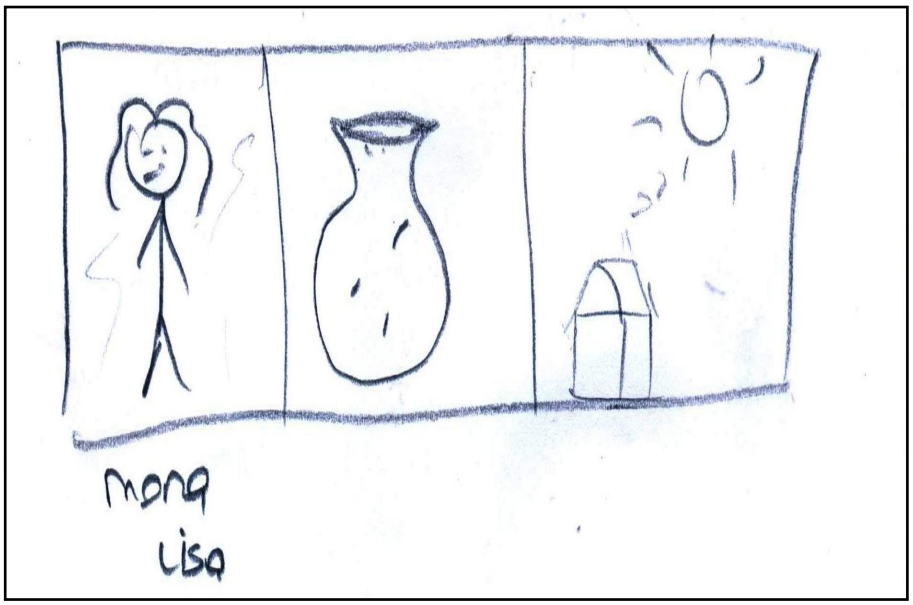

(*Görüşme O,11*) *Resimde kültürel mirası barındıran öğeleri çizdim. Bunlar müzede korunur. Onun için müzelere duyarlı olduğumuzda bunlara da duyarlı oluruz.*

"Kültürel mirasa duyarlılık ***alacaklı*** *gibidir. Çünkü kültürel mirasa duyarlılık bir alacaklı gibi insanın kapısından, yanından ayrılmadığı sürece, insan ona olan borcunu ödemek için koşturmadığı sürece tüm benlikle özümsenmiş sayılmaz.*" **(O, 93)**

"Kültürel mirasa duyarlılık ***kitaplar*** *gibidir. Çünkü kültürel mirasa duyarlı olmazsak kitaplar gibi onlarda yıpranır gider. Gelecek nesillere kitap yıpranırsa okutamayız. Kültürel mirasımıza da duyarlı olmazsak harfler gibi yıpranır gider.*" **(O, 7)**

(*Görüşme O,7*) *Kitaplara nasıl bakılmazsa eskirse, harfleri silinirse, kültürel mirasa duyarlı olunmazsa onlarda silinir gider.*

Kategori 2: Bilgi Sağlayan, Aydınlatan

Tablo 6 incelendiğinde, "bilgi sağlayan, aydınlatan" kategorisinin toplam 6 metafor ve 6 katılımcı (% 2.16) şeklinde oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında her metafor bir katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Aşağıda katılımcıların "*bilgi sağlayan, aydınlatan*" kategorisini oluşturan metaforları neden geliştirdiklerine yönelik gerekçelerine, bazı katılımcılar tarafından geliştirdikleri metafora ait resme / karikatüre ve görüşmeye yer verilmiştir.

*"Kültürel mirasa duyarlılık **müzeleri ziyaret etmek** gibidir. Çünkü müzeleri gezerek kültürel mirasımız ve tarihimiz hakkında pek çok bilgi elde edebiliriz."* **(O, 2)**

(*Görüşme O,2*) *Müzelerde yer alan eserler bizim tarihimizi yansıtır. Müzeleri ziyaret ederek tarihimiz hakkında bilgiler elde edebiliriz.*

*"Kültürel mirasa duyarlılık **ayaklı kitap** gibidir. Çünkü bilgileri hep yanında taşır."* **(O, 91)**

Kategori 3: Sonucu, Gösterilen Öneme Bağlı Olan

Tablo 6 incelendiğinde, "sonucu, gösterilen öneme bağlı olan" kategorisinin toplam 6 metafor ve 6 katılımcı (% 2.16) şeklinde oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında her metafor bir katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Aşağıda katılımcının "*sonucu, gösterilen öneme bağlı olan*" kategorisini oluşturan metaforu neden geliştirdiğine yönelik gerekçesine yer verilmiştir.

*"Kültürel mirasa duyarlılık **okulumuzdaki tahtalar** gibidir. Çünkü tahtaları kirlettikçe yazmak zorlaşır. Kültürel mirasa duyarlılığımızı kirlettikçe, bozdukça yaşam kötü ve zor olur."* **(O, 164)**

Tablo 7: Üst Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Katılımcıların "Kültürel Mirasa Duyarlılık" Değerine Yönelik Geliştirdikleri Metaforlar

Sıra No	Metafor	(f)	%	Sıra No	Metafor	(f)	%
1	Antika Bir Eşyayı Korumak	1	0.43	18	Kültürel Mirasa Zarar Vermemek	1	0.43
2	Bekçilik	1	0.43	19	Millete Can Vermek	1	0.43
3	Bir Eşyaya Değer Vermek	1	0.43	20	Miraslara Sahip Çıkmak	1	0.43
4	Çevreye Duyarlılık	1	0.43	21	Müze	8	3.44
5	Dünyaca Bilinmemiz	1	0.43	22	Müzelerdeki Eşyalar	1	0.43
6	Eskileri Korumak	1	0.43	23	Özümüzü Korumak	1	0.43
7	Fosil	1	0.43	24	Sanatkârlar	1	0.43
8	Gelenek Görenek	1	0.43	25	Sosyal Dersinin İyi Olması	1	0.43
9	Güneş	1	0.43	26	Tarihe Önem Vermek	1	0.43
10	Hazine Bulmak	2	0.86	27	Tarihe Sahiplik	1	0.43
11	Hiçbir İhtiyacını Karşılayamayan Hasta	1	0.43	28	Tarihi Eser	1	0.43
12	Kaşıkçı Elması	1	0.43	29	Tarihi Yapıtları Korumak	1	0.43
13	Kendi Eşyalarını Korumak	1	0.43	30	Tarihin Yaşaması	1	0.43
14	Kendimizi Korumak	1	0.43	31	Tarihine Sahip Çıkmak	1	0.43
15	Kitaplar	1	0.43	32	Tek Kişilik Devlet	1	0.43
16	Kültür ve Turizm Bakanlığı	1	0.43	33	Tuttuğunuz Takım	1	0.43
17	Kültürel Eşyalarımız Korumak	1	0.43	34	UNESCO	2	0.86
					Toplam	43	100

Tablo 7 incelendiğinde, üst sosyo-ekonomik düzeydeki katılımcılar "kültürel mirasa duyarlılık" değerine yönelik 34 adet metafor geliştirmişlerdir. Geliştirilen metaforların tamamına yakını (31) yalnız bir katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Geriye kalan 3 metafor ise 2-8 katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Metafor başına düşen ortalama katılımcı sayısı yaklaşık olarak 1,3'tür. Bu değere ilişkin metaforların frekans dağılımına bakıldığında en sık kullanılanları "müzeler" (f:8), "UNESCO" (f:2) ve "hazine bulmak" (f:2)'tır.

Tablo 8: Üst Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Katılımcıların "Kültürel Mirasa Duyarlılık" Değerine Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri

Sıra No	Kategori Adı	Metaforlar	Metafor Sayısı	Toplam Metafor
1	Koruyan-Kollayan	Antika Bir Eşyayı Korumak, Bekçilik, Fosil, Kendi Eşyalarını Korumak, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültürel Mirasa Zarar Vermemek, Miraslara Sahip Çıkmak, Müze, Müzelerdeki Eşyalar, Sanatkârlar, Tarihe Sahiplik, Tarihi Yapıtları Korumak, UNESCO	13	21
2	Duyarlı Olunan, Yaşatılan	Bir Eşyaya Değer Vermek, Çevreye Duyarlılık, Dünyaca Bilinmemiz, Eskileri Korumak, Gelenek Görenek, Hiçbir İhtiyacını Karşılayamayan Hasta, Kaşıkçı Elması, Kitaplar, Kültürel Eşyalarımız Korumak, Özümüzü Korumak, Sosyal Dersinin İyi Olması, Tarihe Önem Vermek, Tarihi Eser, Tarihin Yaşaması, Tarihine Sahip Çıkmak, Tek Kişilik Devlet, Tuttuğunuz Takım	17	17
3	Fayda Sağlayan, Aydınlatan	Güneş, Hazine Bulmak, Kendimizi Korumak, Millete Can Vermek	4	5

Tablo 8 incelendiğinde, üst sosyo-ekonomik düzeydeki katılımcıların "kültürel mirasa duyarlılık" değerine yönelik geliştirdikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından 3 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Her metafor katılımcıların yaptıkları açıklamalar doğrultusunda metaforun kaynağını (gerekçesini) oluşturan düşünce kapsamında gruplandırılmıştır.

Kategori 1: Koruyan-Kollayan

Tablo 8 incelendiğinde, "koruyan-kollayan" kategorisinin toplam 13 metafor ve 21 katılımcı (% 9.03) şeklinde oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılanları "müze" (f:8) ve "UNESCO" (f:2)'dir. Aşağıda katılımcıların "*koruyan - kollayan*" kategorisini oluşturan metaforları neden geliştirdiklerine yönelik gerekçelerine, bazı katılımcılar tarafından geliştirdikleri metafora ait resme / karikatüre ve görüşmeye yer verilmiştir. *"Kültürel mirasa duyarlılık **müze** gibidir. Çünkü müze içinde birçok tarihi, kültürü ve eseri barındırır. Eğer kültürel mirasa duyarlı olursak bizler de müze gibi oluruz..."* **(Ü, 1)**

ZfWT
Vol. 5, No. 3 (2013)
Zeitschrift für die Welt der Türken
Journal of World of Turks

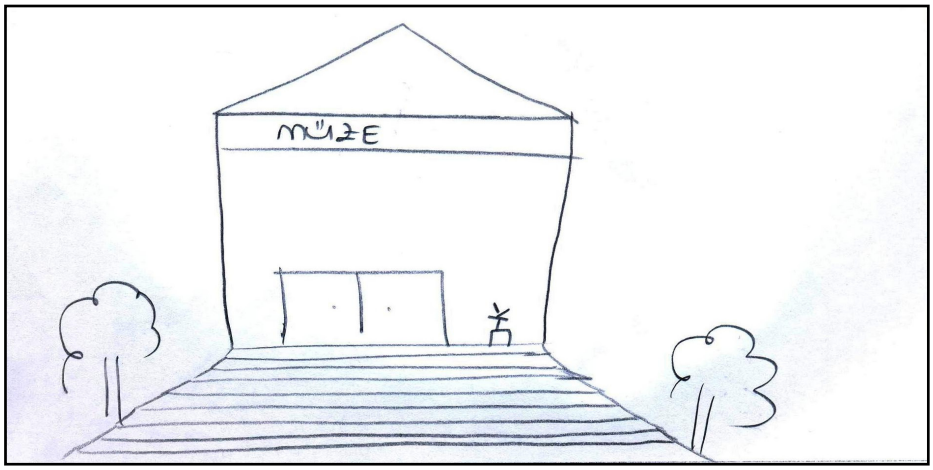

(*Görüşme Ü,1*) *Etnografya müzesine gitmiştim. Orada mesela Osmanlı zamanına ait kılık kıyafetler, sünnet düğünleri vs. mankenlerle falan anlatmışlar. Gerçekten o dönemde yaşıyor hissi veriyor. İçine giriyorsunuz tarihin. Günümüzdeki kuşağa da gelmiş oluyor müze sayesinde.*

"Kültürel mirasa duyarlılık ***UNESCO*** *gibidir. Çünkü UNESCO kültürel mirasları koruyor, gözetliyor."* **(Ü, 143)**

"Kültürel mirasa duyarlılık ***tarihi yapıtları korumak*** *gibidir. Çünkü tarihi yapıtları koruyan insan kültürel mirasa duyarlıdır."* **(Ü, 4)**

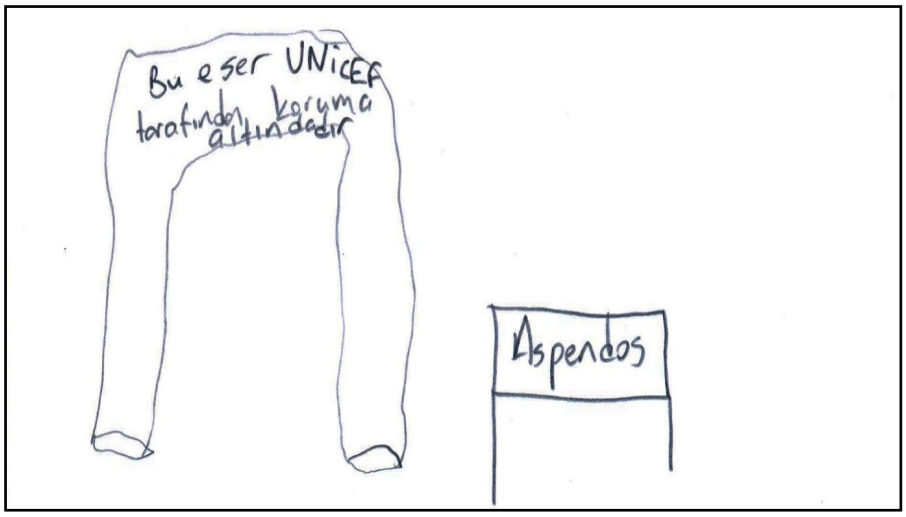

(*Görüşme Ü,4*) *Tarihi yapıtlar, geçmişten gelenler biz yeni nesiller için önemlidir. Mesela bunlardan biri Ankara'daki Birinci Türkiye Millet Meclisidir.*

Kategori 2: Duyarlı Olunan, Yaşatılan

Tablo 8 incelendiğinde, "duyarlı olunan, yaşatılan" kategorisinin toplam 17 metafor ve 17 katılımcı (% 7.31) şeklinde oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında her metafor bir katılımcı tarafından temsil edilmektedir. Aşağıda katılımcıların "*duyarlı olunan, yaşatılan"* kategorisini oluşturan metaforları neden geliştirdiklerine yönelik gerekçelerine, bazı katılımcılar tarafından geliştirdikleri metafora ait resme / karikatüre yer verilmiştir.

"Kültürel mirasa duyarlılık ***kaşıkçı elması*** *gibidir. Çünkü saklarsan yanında kalır."* **(Ü, 82)**

"Kültürel mirasa duyarlılık ***tek kişilik devlet*** *gibidir. Çünkü bir işi yaparken küçük çaplı başlayıp kocaman bir alana etki ederiz. Tek kişinin duyarlılığı tüm Türkiye'nin tarihini korur."* **(Ü, 81)**

ZfWT
Vol. 5, No. 3 (2013)
Zeitschrift für die Welt der Türken
Journal of World of Turks

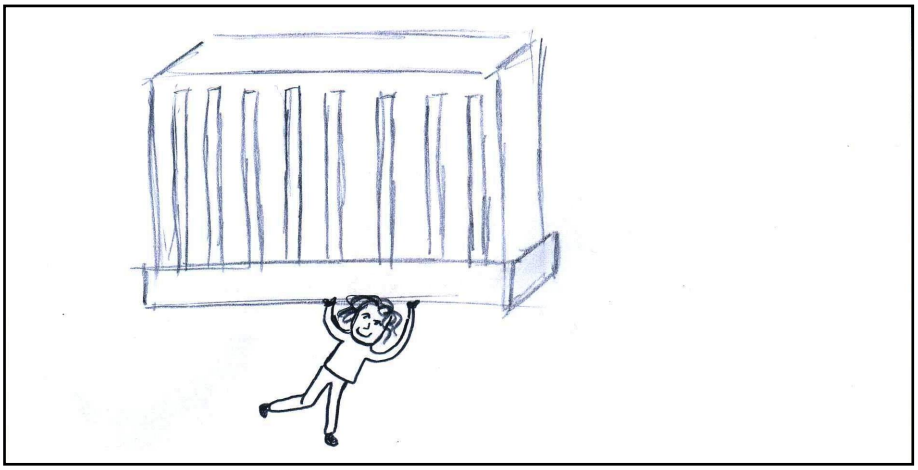

(*Görüşme Ü,81*) *Bir kişi boş vermişlik yapmazsa, bilinçli olursa mutlaka o başkalarını etkileyecektir. Başkaları onu örnek alıp onun gibi davranacaklardır. Resimde anıtkabiri koruyan bir kişi gibi...*

Kategori 3: Fayda Sağlayan, Aydınlatan

Tablo 8 incelendiğinde, "fayda sağlayan, aydınlatan" kategorisinin toplam 4 metafor ve 5 katılımcı (% 2.15) şeklinde oluştuğu görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılanı "hazine bulmak" (f:2)'tır. Aşağıda katılımcıların "*fayda sağlayan, aydınlatan*" kategorisini oluşturan metaforları neden geliştirdiklerine yönelik gerekçelerine, bazı katılımcılar tarafından geliştirdikleri metafora ait resme / karikatüre ve görüşmeye yer verilmiştir.

"Kültürel mirasa duyarlılık ***hazine bulmak*** *gibidir. Çünkü kültürel mirasta bizim gelişmemizi daha rahat yaşamamızı sağlar."* **(Ü, 88)**

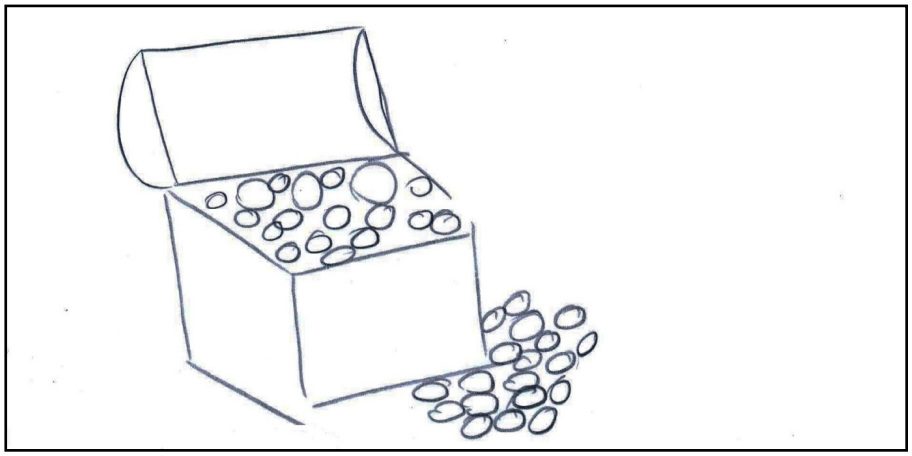

*"Kültürel mirasa duyarlılık **güneş** gibidir. Çünkü insanı ısıtır. C vitamini verir. Her tarafı aydınlatır..."* **(Ü, 3)**

(*Görüşme Ü,3*) *Kültürel mirasın tarihimize ışık tuttuğu gibi, güneşte bize ışık tutar.*

3. SONUÇ VE TARTIŞMA

Kültürel mirasa duyarlılık değerine ilişkin SED farkı gözetilmeksizin katılımcıların geliştirdikleri metaforlara ve buna bağlı olarak oluşturulan metafor kategorilerine, katılımcılar tarafından çizilen resim/karikatürlere (A,26-O,11-Ü,1-Ü,143) bakıldığında; katılımcıların büyük bir çoğunluğunun kültürel mirasa duyarlılığı *"koruyan-kollayan"* şeklinde algıladıkları görülmektedir. Burada SED farkı olmaksızın katılımcıların kültürel mirasa duyarlılık hakkında genelde "*müze, müzecilik, UNESCO*" gibi benzetmelerde bulunmaları ve bunlara yönelik resim/karikatür çizmeleri bu değer hakkında bilişsel düzeyde bilgiye sahip olduklarının kanıtıdır. Lakin katılımcıların benzetmelerinde ve çizmiş oldukları resim/karikatürlerde sadece somut kültürel mirasa yönelik örnekler verip soyut kültürel mirasa yönelik benzetmelerde bulunmamaları sahip oldukları bilişsel bilgi düzeyinin eksikliği göstermektedir, denebilir. Çünkü somut yapılar (arkeolojik, sanatsal, mimari) kültürel mirasın ürünü olduğu gibi soyut inanışlarda (adetler, gelenek ve görenekler vb.) kültürel mirasın birer ürünüdür ve aynı öneme sahiptir (Deren, 2006; Kurtar, 2012; Yılmaz ve diğerleri, 2012). Bunun yanında üst SED'de kültürel mirasa duyarlılığı "*müzeye*" benzeten katılımcı ile yapılan görüşmede (*Görüşme Ü,1)* katılımcının; "*Etnografya müzesine gitmiştim. Orada mesela Osmanlı zamanına ait kılık kıyafetler, sünnet düğünleri vs. mankenlerle falan anlatmışlar. Gerçekten o dönemde yaşıyor hissi veriyor. İçine giriyorsunuz tarihin..."* şeklindeki görüşü özellikle kültürel mirasa duyarlılık değerini kazandırmada ders dışı aktivitelerin (tarihsel alan gezileri vb.) yararlı olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu sonuç, Altunay ve Yalçınkaya (2011) tarafından yapılan

çalışmada, farklı sosyal etkinliklerin bireyin değer algılarında olumlu etkiye sahip olduğu sonucuyla örtüşmektedir.

Kültürel mirasa yönelik başka bir sonuç ise; SED farkı gözetilmeksizin bütün katılımcıların kültürel mirasa duyarlılığın insanlığı "*dış etkenlere karşı koruduğu ve insanı aydınlattığı*" şeklindeki algılarıdır. Bu durum katılımcılar tarafından çizilen resim/karikatürle (O,2-Ü,88) ve onlarla yapılan görüşmelerdeki (*Görüşme O,2-Ü,3*) "*Müzelerde yer alan eserler bizim tarihimizi yansıtır. Müzeleri ziyaret ederek tarihimiz hakkında bilgiler elde edebiliriz."* ve *"Kültürel mirasın tarihimize ışık tuttuğu gibi, güneşte bize ışık tutar.*" şeklindeki ifadelerle de desteklenmektedir. Bu durum katılımcıların kültürel mirasa duyarlılığı bilişsel ve duyuşsal manada kazandıklarının göstergesi olabilir.

Bunların yanında kültürel mirasa yönelik bir başka sonuçta ise SED farkı gözetmeksizin bütün katılımcılar kültürel mirasa duyarlı olmanın "*ona gösterilen öneme ve duyarlı olmaya bağlı olduğuna*" yönelik algılarıdır. Katılımcılarca çizilen resim/karikatürlerde (A,7-Ü,82-Ü,81) bu görüşü desteklemektedir. Özellikle, katılımcılarla yapılan görüşmede (*Görüşme A,7-Ü,81*) "*Geçmiş tarihimizi, atalarımızın tarihini bilmezsek onlara sahip çıkamayız. Mankurtlar gibi ihanet içinde oluruz. Atalarımızın tarihini bize öğreten kültürel mirastır. Atalarımızın tarihini yansıtan miraslara sahip çıkarak kültürel mirasa duyarlılık gösteririz..."* ve *"Bir kişi boş vermişlik yapmazsa, bilinçli olursa mutlaka o başkalarını etkileyecektir. Başkaları onu örnek alıp onun gibi davranacaklardır..."* şeklindeki görüşler, SED farkı gözetilmeksizin katılımcıların kültürel mirasa duyarlılığa sahip olduklarının göstergesi olabilir. Bu sonuç Keskin, Öksüz, Gelen ve Yılmaz (2012) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların "kültürel değerleri koruma ve geliştirme" değerine sahip çıkma düzeylerinin SED'e göre farklılaşmadığı yönündeki sonucuyla örtüşürken, Aktaş (2010) tarafından yapılan çalışmada SED yükseldikçe kültürel mirasa duyarlılığın artacağı yönündeki sonuçla farklılaşmaktadır.

KAYNAKLAR

Aktaş, N. (2010). *İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Programında Verilen Değerleri Edinme Düzeyleri (Erzincan Örneği).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi.

Aktepe, V. (2010). *İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde "Yardımseverlik" Değerinin Etkinlik Temelli Öğretimi Ve Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi.

Altunay, E. ve Yalçınkaya, M. (2011). Öğretmen Adaylarının Bilgi Toplumunda Değerlere İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 17* (1), 5-28.

Ata, B. (2007). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı. C. Öztürk, (Ed.), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Yapılandırmacı Bir Yaklaşım.* (3.Baskı) içinde (71-83). Ankara: Pegem A.

Aydın, F. (2010). Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimler Dergisi, 10* (3), 1313-1322.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Pegem A.

Deren, A. S. (2006). *Sanal Ortamda Kültürel Miras Enformasyon Sistemlerinin Kurulması ve Türkiye İçin Durum Analizi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Ersoy, A. (2010). İlköğretimde Değer Kazanımlarının İncelenmesinde Karikatür Kullanımı: Dayanışma Değeri Örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29* (2*),* 79-104.

Ersoy, A. F. ve Türkkan, B. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Çizdikleri Karikatürlere Yansıttıkları Sosyal ve Çevresel Sorunların İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim, 35* (156), 96-109.

Glesne, C. (2012). *Nitel Araştırmaya Giriş*. A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu, (Eds.). Ankara: Anı.

Guion, L. A. (2002). *Triangulation: Establishing the Validity of Qualitative Studies*. 03 Haziran 2012, http://edis.ifas.ufl.edu/fy394.

Güven, B. ve Güven, S. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Metafor Oluşturma Becerilerine İlişkin Nicel Bir İnceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 17* (2), 503-512.

İçli, G. (2002). *Sosyolojiye Giriş*. Ankara: Anı.

Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (21. Baskı). Ankara: Nobel.

Keskin, Y. (2008). *Türkiye'de Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Değerler Eğitimi: Tarihsel Gelişim, 1998 ve 2004 Programlarının Etkililiğinin Araştırılması.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi.

Keskin, Y., Öksüz, Y., Gelen, İ. ve Yılmaz, H. B. (2012). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Bazı Evrensel Değerleri Kazanım Düzeylerinin Karşılaştırılması (Samsun İli Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31* (2), 351-374.

Kurtar, C. (2012). *Kentsel Kültürel Miras Yönetimi Ve Rekreasyonla İlişkisi: Ankara Hamamönü Örneği.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.

Kunduroğlu, T. (2010). *4. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programıyla Bütünleştirilmiş "Değerler Eğitimi" Programının Etkililiğinin İncelenmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.

Kuş, E. (2012). *Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri* (4. Baskı). Ankara: Anı.

Lakoff, G. ve Johnson, M. (2010). *Metaforlar, Hayat, Anlam ve Dil* (2. Baskı). (G. Y. Demir, Çev.). İstanbul: Paradigma.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.

Öztürk, Ç. (2007). Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının *'Coğrafya'* Kavramına Yönelik Metafor Durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 8* (2), 55-69.

Patton, M. Q. (1987). *How to Use Qualitative Methods in Evaluation*. Newbury Park: SAGE.

Saban, A. (2004). Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Öğretmen" Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2* (2), 131-155.

Saban, A. (2008a). İlköğretim I. Kademe Öğretmen ve Öğrencilerinin Bilgi Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *İlköğretim Online*, *7* (2), 421-455.

Saban, A. (2008b). Okula Ilişkin Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi,* (55), 459-496.

Saban, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7* (2*),* 281-326.

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]. (2012). *Ankara İli Merkez İlçelerine Ait Gelişmişlik Düzeyi Verileri*. Veriler Türkiye İstatistik Kurumu'ndan elektronik posta yoluyla elde edilmiştir.

Ulusoy, K. (2007). *Lise Tarih Programında Yer Alan Geleneksel Ve Demokratik Değerlere Yönelik Öğrenci Tutumlarının ve Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi.

Yalar, T. (2010). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Değerler Eğitiminin Mevcut Durumunun Belirlenmesi Ve Öğretmenlere Yönelik Bir Program Modülü Geliştirme.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Mersin Üniversitesi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin.

Yılmaz, B., Külcü, Ö., Ünal, Y. ve Çakmak, T. (2012). Access IT projesi ve Dijitalleştirme Uzaktan Eğitim Programının Değerlendirilmesi. *Türk Kütüphaneciliği, 26* (2), 370-390.

Yob, I. M. (2003). Thinking Constructively With Metaphors. *Studies in Philosophy and Education,* (22), 127-138.